

КРИПТОВАЛЮТА З ТОЧКИ ЗОРУ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. КРИПТОВАЛЮТА ЯК НОВИЙ ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН ТА ЇЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЯ	5
1.1 Теоретичні основи цивільно-правової регламентації криптовалюти.....	5
РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ	9
2.1 Аналіз законодавчого регулювання криптовалют в Україні.....	9
2.2 Особливості цивільно-правової природи криптовалюти: порівняльно-правовий аспект.....	13
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОРМАТИВНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ	15
ВИСНОВКИ	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	19
Анотація	22
Додаток №1	23
Додаток №2	24

ВСТУП

Актуальність. На даний момент у багатьох країнах світу відбувається стрімкий розвиток нової цифрової валюти, яка має особливу специфіку використання. Виходячи з цього інтерес до цифрових грошей зростає з кожним днем. Світ криптовалют швидко розвивається, зростає, змінюється за допомогою нових ідей та технологій. Завдяки їм можна відстежувати багато змін у розвитку держав. Нові можливості в сфері криптовалют дозволяють перейти на більш спрощений та захищений спосіб життя. Тому сьогодні в рамках цивілізаційного суспільства криптовалюта розглядається як феномен, який повинен регулюватися і охоронятися правом.

У вітчизняній літературі питання щодо правової регламентації криптовалют не набуло широкого обговорення. Це можна пояснити нерозвиненістю інституту цифрових грошей в нашій країні. В цьому сенсі законодавча невдосконаленість не лише не гарантує правильного правозастосування криптовалют, але й стає перешкодою їх законного обігу.

Розглядаючи питання більш глобально, наприклад, з точки зору оподаткування або легітимації великих угод з використанням криптовалют, то виникає багато питань, для відповіді на які слід виділити нову категорію в сучасному цивільному праві, а можливо звернутися до вже існуючих.

Об'єктом даного дослідження складають відносини щодо правового регулювання криптовалют .

Предметом дослідження є цивільно-правові основи в контексті реалізації регулювання криптовалют.

Мета даної роботи є визначення поняття, проблем регулювання криптовалют в Україні, дослідження зарубіжного досвіду регулювання криптовалют, вивчення особливостей законодавства у цій сфері.

Завдання:

1) встановити проблемні питання, що виникають при регулюванні криптовалют в Україні;

2) виявити шляхом проведення порівняльного аналізу досвід зарубіжного правового регулювання криптовалют;

3) розробити конкретні пропозиції щодо законодавчого акту України, що регулюватимуть використання криптовалют.

Дослідження стосовно обраної теми відбувалися з використанням наступних методів: порівняльно-правовий метод, системний метод, метод співставлення та співвідношення, робота з нормативно-правовими актами.

Теоретична і практична значимість зумовлена стрімким розвитком інформаційних технологій, зокрема, цифрової валюти. Слід відмітити, те що вирішення проблем правової охорони криптовалют адекватно та обґрунтовано розроблялося, такими вченими як: Є.О. Галушка, М.А. Куцевол, О.Д. Пакон, М. Ліхачова, Х. Бірмен, Е. Брігхем, Т. Яцик, Б. Засадний, Н. Дорош, які безперечно зробили вагомий внесок в теоретичні розробки щодо правової природи криптовалют, проте дослідження стану законодавства України на жаль далеке від досконалості.

Робота складається зі вступу, основної частини, висновків, списку використаної літератури та анотації. Обсяг роботи — 24 сторінок. Кількість використаних джерел складає 27 найменувань.

РОЗДІЛ 1. КРИПТОВАЛЮТА ЯК НОВИЙ ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН ТА ЇЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЯ

1.1 Теоретичні основи цивільно-правової регламентації

криптовалюти

На сьогодні криптовалюта є однією з найбільш обговорюваних тем, вона стала глобальним явищем, відомим для більшості людей, яка допомагає заробляти або є способом вкласти кошти.

Термін «криптовалюта» пішов від англійського «cryptocurrency» і позначає електронні (віртуальні) гроші, які не належать жодній державі.

Поняття «криптовалюта» вже кілька років широко використовується не тільки фахівцями фінансової сфери, а й звичайними людьми в повсякденному житті. Таке швидке поширення криптовалюта отримала завдяки стрімкому розвитку прогресивних технологій.

Отже, криптовалюта - це різновид цифрових грошей, призначена для роботи в якості засобу обміну, в основі якої лежить технологія криптографії, тобто, шифрування даних. Іншими словами, валюти, пов'язані з інтернетом, які використовують криптографію.

Вона застосовує криптографію для захисту та перевірки транзакцій, а також для контролю за створенням нових підрозділів певної криптовалюти, не має фізичного вигляду, а існує тільки в електронному вигляді.

Її основні особливості:

- анонімність
- децентралізація
- захищеність

Також варто розкрити деякі поняття, які включає в себе криптовалюта, а саме:

Блокчейн - технологія, на базі якої побудований Bitcoin, що включає в себе безперервний послідовний ланцюжок блоків, який містять інформацію про всю історію скоєних транзакцій [Додаток №1];

Валюта - грошова одиниця, будь-який товар, здатний виконувати функцію грошей при здійсненні обміну товарами на ринку всередині країни або на міжнародному ринку.

Слід зазначити, що гроші (валюта) вважаються об'єктом цивільних прав. Будучи загальноприйнятим еквівалентом, вони можуть замінити собою будь-який інший об'єкт майнових відносин. Однак, криптовалюти ще далекі від того, щоб бути грошима в Україні, адже вони не є загальновизнаним засобом обміну.

Вважається, що роком народження криптовалюти є 2009-й, коли почала функціонувати мережа Bitcoin. "Батьком" криптографічних валют вважається Сатоши Накамото - міфологізований персонаж або навіть група людей. Адже саме від цього імені вперше був опублікований протокол Bitcoin та проведена перша транзакція. Автори ідеї криптовалют хотіли зробити інноваційний платіжний засіб, який буде зручним, незалежним від зовнішнього регулювання, можливим скрізь, простим у використанні та захищеними.

Одна з найперших та найвідоміших криптовалют є Bitcoin (BTC) [16]. Саме вона стала родоначальницею всієї індустрії. Це електронна платіжна система, в якій циркулюють віртуальні "гроші" (біткоіни). Характеристиками Bitcoin є:

- Децентралізований характер. Це означає, що він не регулюється жодним банком або державним суб'єктом. Всі учасники мережі абсолютно рівні незалежно від національності або інших ознак.
- Анонімність, тобто, учасники не розкривають свою особистість. Для транзакцій використовується адреса без розкриття інших даних одержувача і відправника.
- Незворотність. Всі операції в Bitcoin мають незворотній характер. Їх не можна скасувати, зупинити або заблокувати.
- Безпека. Зламати гаманець Bitcoin неможливо, адже всі дані зберігаються в спеціальному файлі, доступ до якого є тільки у користувача.

- Прямий характер операцій. У Bitcoin перекази проводяться між учасниками, транзакція відбувається без участі третьої особи. Тому операцію в Bitcoin не може відстежити ніхто, крім її учасників [25].

- Величезний вплив на ціноутворення інших криптовалют.

Друга за популярністю в світі і затребуваності є цифрова валюта Ethereum (ефіріум, ефір) - валюта "розумних контрактів". Як перша криптовалюта, в якій використовується технологія "розумних контрактів", вона може "прийняти форму" будь-якого об'єкта [13].

Litecoin - цифрові гроші для швидких транзакцій. Одним з небагатьох відмінностей лайткоїна є швидкість обробки транзакцій - вона швидше ніж в біткоїні.[13]

Ripple - найшвидша криптовалюта, що забезпечує безпечний, миттєвий, і практично безкоштовний обіг фінансових транзакцій по всьому світу без зворотних платежів, щоб збільшити швидкість банківських операцій і заощадити на них.

Нем - валюта з унікальним кодом. Одна з найоригінальніших і зручних у використанні криптовалюта, яка враховує не тільки заощадження необхідної суми коштів, а й число здійснених транзакцій. Такий підхід до оцінки надійності користувачів дозволяє істотно підвищити рівень безпеки всієї системи. Ця електронна валюта враховує три характеристики користувача:

1. Баланс гаманця;
2. Кількість скоєних транзакцій, тобто його активність в мережі;
3. Час перебування в мережі.

Важко не погодитися з тим, що на сьогоднішній день українське суспільство досить активно користується цифровою валютою, адже країна входить в ТОП-5 по чисельності створених біткоїн-гаманців. Однак, на законодавчому рівні правовий режим криптовалют не регламентований, що може бути зумовлено багатьма ризиками щодо її використання. Відсутність єдності в розумінні породжує проблему невизначеності правової природи криптовалют також і на міжнародному рівні.

Варто зазначити, що криптовалюту необхідно відрізняти від електронних грошей. Перш за все, під електронними грошима розуміють гроші чи фінансові зобов'язання, обмін та взаєморозрахунки з якими проводяться за допомогою інформаційних технологій. Директива ЄС 2009/110/ЄС визначає електронні гроші на основі трьох критеріїв: електронне зберігання, передача отримувачу тільки після їх отримання банком, а також платник не може бути їхнім емітентом. В Україні згідно з п. 15.1 ст. 15 ЗУ «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», електронні гроші визначені як одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується у готівковій або безготівковій формі [21].

Чинний Цивільний Кодекс (далі ЦК) України закріплює позицію, що об'єктом цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні та нематеріальні блага. Позиція ЦК України дає змогу лише умовно припускати, що під категорію «об'єкти цивільних прав» підпадає криптовалюта, стосовного того, що об'єктами цивільних прав можуть бути матеріальні та нематеріальні блага.

Законодавство, що регулює обіг електронних грошей, повинно містити норми, які б нормативно визначали правовий статус криптовалют та регулювали їх обіг як специфічного виду електронних грошей [19].

Таким чином, в Україні слід створити власний підхід до правового регулювання цифрових грошей, надавши їм особливого статусу. Цей підхід повинен спиратися на сучасний стан законодавства та економічний розвиток в країні.

РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

2.1 Аналіз законодавчого регулювання криптовалют в Україні.

На сьогоднішній день криптовалюта заходиться поза рамках правового поля. На свій страх і ризик ми можемо нею володіти, можемо її у когось придбати. Та при здійсненні будь-яких операцій, наприклад, розрахунки за товари та послуги, ніхто може бути впевненим, що це не призведе до легалізації злочинних доходів.

Дані здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок про те, щов Україні на ринку криптовалют офіційно жодна людина не декларує ведення свої діяльності. Проте насправді в країні є вся інфраструктура: продавці та покупці криптовалют, майнер криптовалют, криптовалютні біржі і навіть засновники нових криптовалют.

Питання правового регулювання криптовалют зводиться до того, що норми чинного законодавства не розповсюджуються на криптовалюту як на об'єкт цивільних правовідносин. Адже, згідно зі ст. 177ЦК України до видів об'єктів цивільних прав, належать:

- речі, в тому числі гроші та цінні папери (згідно зі ст. 179 ЦК, річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки);
- інше майно (згідно зі ст. 190 ЦК, майном як особливим об'єктом вважається окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки; майнові права є неспоживною річчю; майнові права визнаються речовими правами);
- результати робіт (гл. 61, 63 ЦК);
- послуги (гл. 63 ЦК);
- результати інтелектуальної, творчої діяльності (відповідно до ст. 199 ЦК, результати інтелектуальної, творчої діяльності та інші об'єкти права інтелектуальної власності створюють цивільні права та обов'язки відповідно до книги IV ЦК (право інтелектуальної власності));

- інформація (згідно з ч. 1 ст. 200 ЦК, інформацією є будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відбиття в електронному вигляді. Правовий статус інформації визначається спеціальними законами, зокрема Законом України «Про інформацію» №2657-ХІІ від 02.10.1992 р.);

- інші матеріальні та нематеріальні блага (серед останніх можна виділити особисті нематеріальні блага, які охороняються цивільним законодавством. Зокрема, відповідно до ч. 1 ст. 201 ЦК, такими є життя та здоров'я, честь, гідність і ділова репутація, ім'я (найменування), авторство, свобода літературної, художньої, наукової та технічної творчості, а також інші блага, які охороняються цивільним законодавством) [12].

Отже, криптовалюту важко віднести до виду об'єктів цивільно-правових відносин. Однак, у жовтні 2017 року в парламент України надійшли відразу два законопроекти, що стосуються регулювання криптовалютного ринку. Це законопроект №7183 «Про обіг криптовалюти в Україні» авторства групи народних депутатів (Єфремова І.А., Денисова Л.Л., Котвіцький І.А., Рибак І.П. та Войцеховська С.М.), а також законопроект №7183-1 «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» авторства нардепа Рибалко С.В.

Відповідно до законопроекту №7183, криптовалюта – це програмний код (набір символів, цифр та букв), що є об'єктом права власності, який може виступати засобом міни, відомості про який вносяться та зберігаються у системі блокчейн в якості облікових одиниць поточної системи блокчейн у вигляді даних (програмного коду). Державне управління в сфері обігу криптовалюти здійснюється Національним Банком України [Додаток №1]. Криптовалютні біржі створюються та здійснюють свою діяльність в порядку встановленому НБУ, а саме моніторинг всіх транзакцій, ідентифікацію та персоніфікацію суб'єкта криптовалютних операцій в порядку встановленому Національним Банком України. До криптовалютних транзакції застосовуються загальні положення законодавства про договір міни. Обмін може здійснюватися на іншу криптовалюту, на електронні гроші, фінансові цінності, цінні папери,

послуги, товари, тощо. Дохід, отриманий криптовалютною біржою від здійснення криптовалютних операцій підлягає оподаткуванню у відповідності до вимог чинного законодавства України. Порушення законодавства України про використання та обіг криптовалюти тягне за собою цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законодавством України [4].

Варто зазначити, що відповідно до цього законопроекту, залишається незрозумілим питання, як саме НБУ буде здійснювати управління та регулювання криптовалют, адже навіть поняття, що містить законопроект, не має чіткого визначення, що все ж таки являє собою криптовалюта та в чому суть цього явища.

Другий законопроект №7183-1 «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» під криптовалютою розуміє децентралізований цифровий вимір вартості, що може бути виражений в цифровому вигляді та функціонує як засіб обміну, збереження вартості або одиниця обліку, що заснований на математичних обчисленнях, є їх результатом та має криптографічний захист обліку. Криптовалюта для цілей правового регулювання вважається фінансовим активом. На відміну від попереднього законопроекту, де криптовалюта була лише програмним кодом, цей прирівнює її до фінансових активів, наближаючись до позиції Японії, тобто, грошей, цінних паперів, чекам та депозитам. Регулювання щодо криптовалютних операцій буде здійснювати Національна комісія з ринку фінансових послуг. Криптообмінні операції полягатимуть у обміні національної валюти на криптовалюту, криптовалюту на національну валюту, а також одного виду криптовалюту на інший. Діяльність криптобірж підлягає ліцензуванню, контролю та нагляду з боку Нацкомфінпослуг. Оподаткування складатиме 2% збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з кожної криптообмінної операції [5].

Якщо спершу Національний банк України прирівнював криптовалюту до грошових сурогатів, застосування якого в Україні забороняється, то зараз він

веде більш ретельне спостереження щодо інноваційних продуктів на ринку платежів, щоб врегулювати питання віртуальних валют [2].

Дослідженням цієї проблеми займався Верховний Суд, посилаючись на роз'яснення НБУ. Так, біткоїн не є річчю в розумінні ст. 179 ЦК України, адже не містить ознак матеріального світу та не є продукцією. Крім того, криптовалюта не має ознак майнових прав.

«Ми не погодили ті законопроекти, які були подані до Верховної Ради. Там дуже багато нюансів, з якими ми не згодні. І вони дають нелогічні преференції», - сказав Емал Бахтарі, керівник проектів та програм департаменту відкритих ринків Національного банку.

Як зазначала, Голубєва Н.Ю., українські підприємці повинні усвідомлювати правові наслідки недотримання законодавства різних держав. У світі ще немає єдиної правової оцінки криптотранзакцій: бартер, емісія цінних паперів, продаж валюти та ін., а значить будуть зберігатися ризики поширення на криптотранзакцію спеціального законодавства, наприклад, про фінансові послуги інших держав [8].

Гострота та значимість даної проблеми викликає сумніви щодо безпечного використання цифрової валюти в Україні. Через відсутність чіткого розуміння криптовалюти в цілому та її правового регулювання, учасники операцій з криптовалютою самостійно несуть відповідальність за свої кошти, не розуміючи, захищені вони від хакерських атак, шахрайства чи обману. Тому постає необхідність запровадити новий законопроект, який буде детально регламентувати положення щодо цифрових валют та захищатиме від шахрайства. Такий підхід щодо криптовалютної індустрії дасть можливість їй легалізовано розвиватися в Україні

2.2 Особливості цивільно-правової природи криптовалюти: порівняльно-правовий аспект

Наявність в деяких країнах світу узаконеної криптовалюти дає змогу людям здійснювати оплату за будь-які товари та послуги, вивести

криптовалюту на карту, трансформувати її на звичайні гроші, продавати на біржах або в спеціальних обмінниках за більш високим курсом, отримавши вигоду.

Так, на відміну від правового регулювання цифрової валюти в Україні, США є країною, де легалізували криптовалюту. Варто зазначити, що в США цифрова валюта регулюється і на федеральному рівні, і на рівні штатів. На даний момент криптовалютний ринок в Америці є найбільшим в світі по обороту. При цьому регулювання різниться від штату до штату. Відсутність єдиного підходу до статусу криптовалюти дає можливість розглядати її як власність, біржовий товар або навіть аналог грошей. Операції з Bitcoin і альткойнами в США підлягають оподаткуванню.

Так, штат Каліфорнія першим дозволив використовувати криптовалюту з усіх штатів США на законодавчому рівні. В штаті Нью-Йорк введено поняття BitLicense - спеціальної ліцензії для ведення бізнесу криптовалют. Це одержало багато критики з боку найбільш великих криптовалютних компаній, які згодом покинули штат. Щодо штату Вашингтон, то тут цифрова валюта вважається об'єктом грошових переказів. Компанії можуть здійснювати криптовалютні переклади жителю Вашингтона лише після отримання Вашингтонської ліцензії по переказу грошових коштів.

Відповідно до вищевикладеного, доцільно було б Україні звернути свою увагу на технологічні галузі (блокчейн, криптовалюту, тощо) і можливості, які вони дають, створивши більш чітке правове регулювання цифрової валюти.

У свою чергу друге місце після США займає Канада за численністю встановлених біткоїн-банкоматів. Центральний Банк Канади працює над створенням цифрового канадського долара на основі технології блокчейна. Здійснення в країні будь-якої операції з криптовалютою в обов'язковому порядку підлягає оподаткуванню як бартерна угода. Якщо громадяни бажають реалізувати криптовалюту, то вони сплачують податок на прибуток або на приріст капіталу.

Можливості використання цифрової валюти в Канаді досить широкі, адже забезпечуються правовими нормами, що дозволяють регулятору виконувати необхідні операції. На відміну від України, Центральний Банк Канади регулює криптовалюту як відкриту, прозору грошову систему [15].

Більш ліберальне криптовалютне регулювання є в Японії, яка прагне швидше співпрацювати, ніж забороняти. В Японії агентствам фінансових послуг надається можливість регулювати та видавати ліцензії на торгівлю віртуальними валютами. Саме цим зумовлене виникнення цивілізованого ринку криптовалют. Завдяки ряду законодавчих актів забезпечується захищеність учасників від можливих банкрутств криптовалютних бірж, а також ліквідування податку на споживання. Беручи до уваги Японію, яка створила прозорий ринок праці криптовалютних бірж та змогла просувати її в маси, слід більш детально вивчити шляхи реалізації криптовалют в нашій державі [26].

На жаль, сьогодні Україна займає останні місця в міжнародних рейтингах щодо рівню життя, корупції тощо. Але саме в сфері криптовалют країна демонструє дійсно добрі результати на європейському рівні. Слід лише приділити увагу законодавчому регулюванню цифрових грошей для запровадження в Україні нового інформаційного суспільства.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОРМАТИВНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

Сьогодні відсутня чітка нормативна база чи законодавчі роз'яснення, які змогли б юридично обґрунтувати регулювання криптовалют в Україні.

Зазначимо, що відсутність обґрунтованого правового статусу не ставить криптовалюту поза законом. У результаті виникає закономірний дисбаланс, який полягає в тому, що економічна новизна випереджає розвиток законодавства, що регулює взаємовідносини суб'єктів у сфері розрахунків і платежів, що, своєю чергою, посилює можливі ризики на макро- і мікрорівні.

Отже, в умовах глобалізаційних процесів та особливо у періоди фінансових криз проблеми використання та результативного функціонування криптовалют набувають актуальності.

Зручність і простота цієї валюти привертають до себе все більше людей із країн, що розвиваються. Багато магазинів по всьому світу приймають її як один із варіантів оплати. Однак ставлення держав до неї дуже різний. Ситуація варіюється від заохочення до прямих заборон і обмежень.

На жаль, зараз в Україні криптовалюта не може розглядатися в якості легального платіжного засобу, внаслідок чого це може спричинити появі незаконних угод. Тому обіг криптовалют в Україні вимагає законодавчого врегулювання, що зумовить зниженню кількості незаконних операцій.

Для цього доцільним є внесення змін до ст. 177 ЦК України, що визначатиме об'єкти цивільних прав в такій редакції: «До об'єктів цивільних прав належать гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, безготівкові грошові кошти, криптовалюта, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага ». Крім того, важливим є прийняття нормативно-правового акта, що дасть чітке визначення поняття та сутнісних ознак криптовалют.

В Україні для підтримки інновацій у фінансовому секторі необхідно розробити засади регулювання ринку криптовалют і попередити злочинне використання віртуальних валют. Перспективною є консервативна модель

регулювання ринку віртуальних валют, що передбачає функціонування відповідних інститутів регулювання.

В Україні насамперед має бути впроваджено ліцензування підприємницької діяльності з віртуальною валютою. При цьому ліцензії мають надаватися лише за умови забезпечення захисту прав споживачів, запобігання відмиванню грошей і підвищення вимог до кібербезпеки при роботі з криптовалютами. З метою детінізації даного сектору необхідно внести зміни до Податкового кодексу України щодо включення доходів від здійснення операцій з віртуальною валютою до об'єктів оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Крім того, організації, які працюють з віртуальними валютами в Україні, мають звітувати про підозрілі операції своїх клієнтів, що сприятиме дотриманню Міжнародних стандартів з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення [10].

Таким чином, на сучасному етапі криптовалюта є об'єктивною реальністю. Не надавши їй законодавчого підґрунтя, вона може сприяти розвитку тіньового бізнесу.

ВИСНОВКИ

Відтак, можна впевнено стверджувати, що правовий обіг криптовалют України, відносяться до числа питань надзвичайної важливості. Рішення з цих питань може мати значення каталізатора суспільних процесів. Тому у прагненні до ефективного розвитку фінансової системи України та стабільного функціонування банківської системи, важливого значення набуває належне регулювання обігу цифрових валют та проведення операцій з ними. Безумовно, швидке законодавче вирішення правового статусу криптовалюти в Україні, забезпечить ступінь регулювання та контролю за її існуванням.

По-перше, в умовах значної динаміки суспільних відносин вітчизняне законодавство не завжди відповідає потребам часу. Один із яскравих свідчень процесу модернізації традиційних правових явищ пов'язаний із активізацією та поглибленням інформаційної сфери та інформаційного суспільства. Однією з інновацій національного законодавства є запровадження в Україні цифрових грошей.

По-друге, з розвитком суспільних відносин з'явилися нові платіжні системи, не передбачені національним законодавством. Одні країни регламентують цю валюту на законодавчому рівні та стимулюють її обіг, інші ж навпаки – забороняють її використання або вносять істотні обмеження щодо обігу цієї валюти. В Україні за визначенням НБУ криптовалюти не мають ніякого забезпечення і юридично закріплених за ними осіб, не контролюються жодними державними органами. Але незважаючи на це українські ІТ-фахівці продовжують інвестування, в результаті чого Україна сьогодні займає перші сходинки за кількістю користувачів серед різних країн світу [22].

Таким чином, проведений аналіз підтверджує, що слід:

- надати юридичним та фізичним особам можливість законно працювати зі криптовалютою;
- затвердити податкові вказівки для операцій з цифровою валютою;
- зайнятися оборотом криптовалюти і намагатися її регулювати.

Саме це дозволить Україні зміцнити довіру до віртуальних грошей, створити більш стійкий, контрольований ринок та привернути увагу іноземних інвесторів. Адже криптовалюта являє собою початок нового етапу існування високотехнологічного ринку. Вона має потенціал для зміни традиційних ринкових стратегій, ділових практик, що забезпечить вигоди споживачам і макроекономічну ефективність.

Доводиться визнати, що цивільно-правове регулювання обороту криптовалюти в Україні відсутнє. Суди не визнають віртуальні гроші в якості об'єкта цивільних прав, відмовляючи в захисті прав на них в рамках цивільно-правових відносин. Проте аналіз сучасних тенденцій та нормотворчої практики фактично визнав неможливим ігнорування існування криптовалюти, а значить, і необхідність правового регулювання її обігу. Отже, криптовалюта може бути віднесена до нематеріальних благ, оскільки ст. 177 ЦК України не є вичерпною (крім речей, майнових прав, результатів робіт, послуг, результатів інтелектуальної, творчої діяльності, інформації, ЦК говорить і про інших матеріальних і нематеріальних благах).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України . – 2003. – № 40. – Ст. 177.
2. Закон України «Про Національний банк України»: прийнятий Верховною Радою України 20.05.1999 № 679-XIV: редакція від 20.05.1999.- Офіційний вісник України. — 1999. — № 24. – Ст. 1087.
3. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»: прийнятий Верховною Радою України 05.04.2001 № 2346-III: редакція від 06.11.2016 на підставі 1664-19. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
4. Проект Закону «Про обіг криптовалюти в Україні» № 7183: від 06.10.2017.- Офіційний веб-портал. Верховна Рада України 1994-2018. - Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684
5. Проект Закону «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» № 7183-1: від 10.10.2017.- Офіційний веб-портал. Верховна Рада України 1994-2018.- Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710

Спеціальна література:

6. Все о криптовалюте от «А» до «Я»: криптовалюта, майнинг, блокчейн, форк криптовалюты. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://promdevelop.ru/vse-o-kriptovalyute-ot-ya-rassmatrivaemye-ponyatiya-kriptovalyuta-majning-blokchejn-fork-kriptovalyuty/>
7. Галушка Є.О. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку / Є.О. Галушка, О.Д. Пакон / Молодий вчений. – 2017, квітень. - № 4 (44). – С. 634-638, с. 634.
8. Голубева Н.Ю. Криптовалюты: правовая природа и регулирование. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://sud.ua/ru/news/blog/110210-kriptovalyuty-pravovaya-priroda-i-regulirovanie>

9. Гребенюк М.В. Правовий режим криптовалют: досвід ЄС / М.В. Гребенюк, Р. В. Лук'янчук // Науковий вісник Національної академії Внутрішніх справ. - 2017. - № 4 (105).- С. 310-323
10. Григоревська О.О. Особливості функціонування віртуальних криптовалют: економічний аспект / О.О. Григоревська, С.Л. Салазкін // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 14. – С. 760-765, с. 760.
11. Криптовалюта. Бухгалтерский учет и налогообложение. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.praktik-rw.ru>.
12. Криптовалюти в Україні. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/kriptovalyuti-v-ukrayini-.html>
13. Крипті ВАЛЮТА ЩО ЦЕ? - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://cryptobrain.info/uk/kripta-valyuta-chto-yeto>
14. Кузнецов В. А., Якубов А. В., О подходах в международном регулировании криптовалют (BITCOIN) в отдельных иностранных юрисдикциях. Деньги и кредит. 2016. No 3. С. 20–29.
15. Отношение стран к криптовалюте. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://rucrypto.com/monety/otnoshenie-razlichnyh-stran-k-regulirovaniyu-kriptovalyut.html>
16. Офіційний сайт Bitcoin. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <https://bitcoin.com>.
17. Плита А. І. Криптовалюта: її правовий режим, проблеми застосування. -[Електронний ресурс]. - / А. І. Плита // Українське право. — 2017. — 2 червня. — Режим доступу до ресурсу: http://ukrainepravo.com/legal_publications/essay-on-it-law/it_law_plyta_%D1%81ryptocurrency/
18. Поняття і види криптовалюти. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://kriptovalyuta.at.ua/news/ponjattja_i_vidi_kriptovaljuti/2017-08-06-1

19. Проценко А.Т. Фінансово-правова сутність криптовалют: електронні гроші чи грошовий сурогат? / А.Т. Проценко // Юридичний науковий електронний журнал. – 2016. - № 2. – С. 85-89., с. 87
20. Ситник І.П. Криптовалюта і блокчейн-технології в сучасних платіжних системах: проблеми і перспективи. - [Електронний ресурс]. - / І. П. Ситник, Л. В. Шірінян, В. С. Фомина // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. - 2018. - Вип. 30(2). С. 109-113.- Режим доступу до ресурсу : http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_30/2/25.pd
21. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: knowledge.allbest.ru/economy/2c0b65625a3bc79a4d53b89421216d36_0.html.
22. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: [www. BiblioFond. ru/ view. as px? Id=907253](http://www.BiblioFond.ru/view.aspx?Id=907253).
23. Что такое блокчейн, и как это работает. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://revolverlab.com/how-its-works-blockchain-6d0355c43bfc>
24. Что такое криптовалюта? - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://goo.gl/ArLB2B>.
25. Що таке біткоїн простою мовою. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: [uacrypto.top/blog/bitcoin- guide](http://uacrypto.top/blog/bitcoin-guide)
26. Японские банки создадут национальную цифровую валюту. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://e-commerce.com.ua/2017/09>
27. Ярова К.О. Криптовалюта: визначення правового статусу в Україні/ К.О. Ярова // Молодий вчений.-2017.-No 10.-С.1117-1120.

АНОТАЦІЯ

Актуальність. Реалії сьогодення свідчать, про недостатній ступінь сучасного дослідження питання в контексті розуміння криптовалюти як об'єктів цивільного права. У зв'язку з чим особливого значення набуває проблема правового регулювання криптовалют в Україні. Тому у прагненні до ефективного розвитку фінансової системи України та стабільного функціонування банківської системи є належне регулювання обігу криптовалют та проведення операцій з ними. У представленій роботі проведено аналіз нормативних правових джерел, що регулюють правовідносини з питань криптовалюти зарубіжних країн.

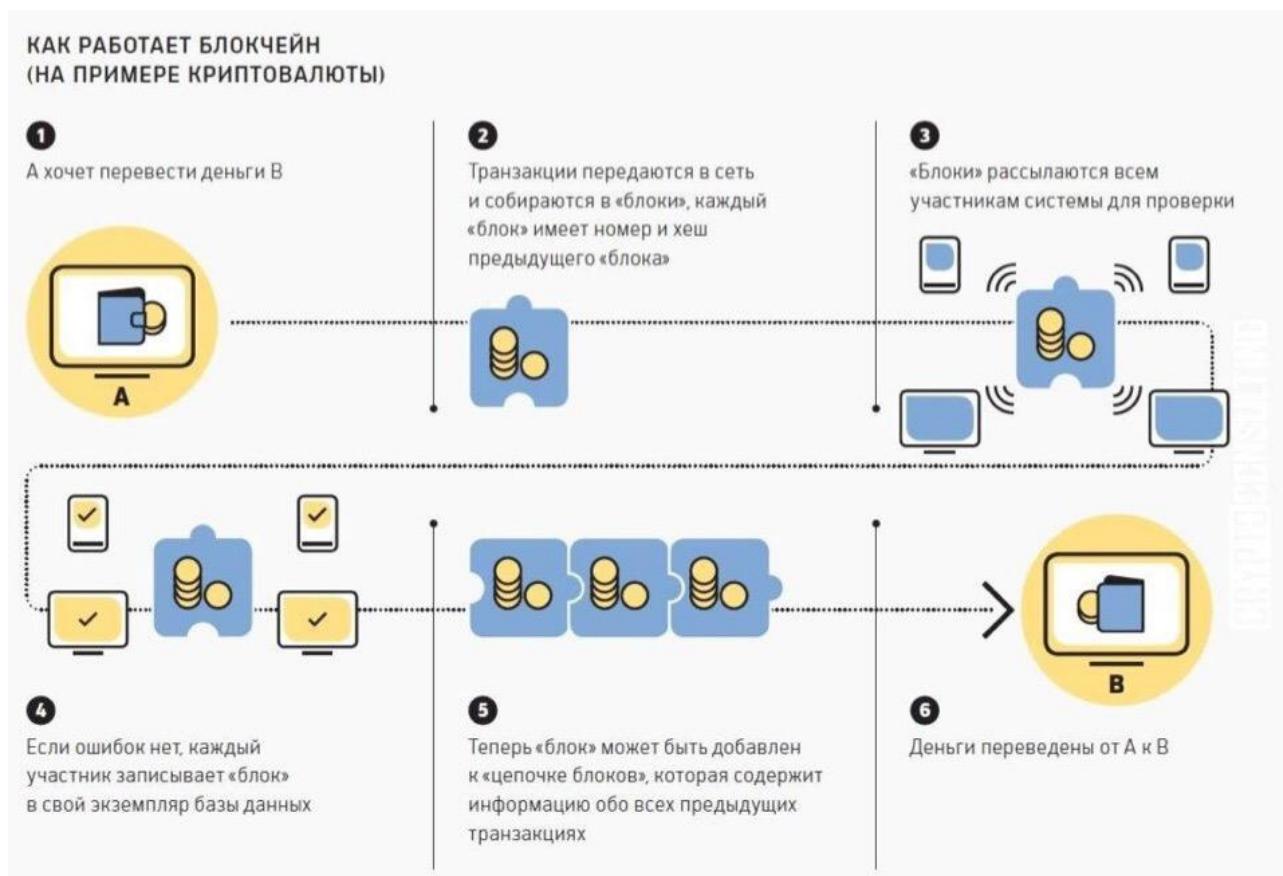
Мета даної роботи є визначення поняття, проблем регулювання криптовалют в Україні, дослідження зарубіжного досвіду регулювання криптовалют, вивчення особливостей законодавства у цій сфері.

Завдання:

1. встановити проблемні питання, що виникають при регулюванні криптовалют в Україні;
2. виявити шляхом проведення порівняльного аналізу досвід зарубіжного правового регулювання криптовалют;
3. розробити конкретні пропозиції щодо законодавчого акту України, що регулюватимуть використання криптовалют.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, основної частини, висновків, списку використаної літератури та анотації. Обсяг роботи — 24 сторінок. Кількість використаних джерел складає 27 найменувань.

Додаток №1

Додаток №2

